

Steeds kleiner welvaartsgat

De Spaanse economie is de vijfde in grootte binnen de Europese Unie. Haar bruto binnenlands product is echter iets meer dan half zo groot als dat van de nummer vier, Italië.

Spanje is een van de armere landen binnen de Europese Unie met een inkomen per hoofd dat in 2000 achttien procent onder het EU-gemiddelde lag. De werkloosheid is er met afstand hoger dan elders in de EU en ook de inflatie ligt boven het gemiddelde. De innovativiteit, afgemeten aan de r&d-uitgaven in procenten van het BBP, is daarentegen een van de laagste. De werkdruk is relatief laag, de BBP-groei is ruim hoger dan gemiddeld in de EU.

Verzwakte concurrentie

Zowel de groei van de consumptie als de investeringen lagen in de afgelopen jaren boven het EU-gemiddelde. Doordat de Spaanse economie in de afgelopen jaren sneller groeide dan die van de meeste andere Europese landen, groeide de invoer van Spanje sneller dan haar uitvoer. Bovendien verzwakte concurrentiepositie van Spaanse ondernemers door de relatief snel stijgende arbeidskosten in Spanje en de hogere inflatie.

Ook wat haar arbeidsmarkt betreft wijkt Spanje af van de meeste andere EU-landen. De arbeidsparticipatie is één van de laagste in de Europese Unie, met name die van vrouwen is veel lager dan elders. Ondanks verschuivingen naar een meer gelijke verdeling zijn op dit moment nog meer dan anderhalf maal zoveel mannen als vrouwen actief op de arbeidsmarkt. De arbeidsproductiviteitsontwikkeling van de werkenden is al jaren lager dan in de andere EU-landen, terwijl de arbeidskosten per eenheid product sneller stijgen dan gemiddeld in de Europese Unie.

Keer ten goede

De verschillen in de arbeidsmarktsituatie tussen Spanje en de rest van de Europese Unie zijn in de afgelopen jaren echter verminderd. De werkloosheid van veertien procent in 2000 lag weliswaar zes procentpunt boven die in de Europese Unie, maar in 1994 bedroeg

het verschil in werkloosheid nog dertien procentpunt. De werkgelegenheidsgroei in Spanje ligt sinds het midden van de jaren negentig beduidend boven het EU-gemiddelde.

De Spaanse arbeidsdeelname was in 2000 bijna zeven procentpunt hoger dan drie jaar daarvoor terwijl die in de EU in dezelfde periode met twee procentpunt steeg, waarmee het verschil in arbeidsdeelname geslonken is. Van de snelle werkgelegenheidsgroei hebben ook de langdurig werklozen geprofiteerd. Halverwege de jaren negentig had Spanje in verhouding veel meer langdurig werklozen dan de andere EU-landen. Inmiddels is dit verhoudingsgetal meer in de buurt van het Europese gemiddelde gekomen. Ook het aantal jeugdige werklozen is in Spanje relatief sneller gedaald dan in de totale EU.

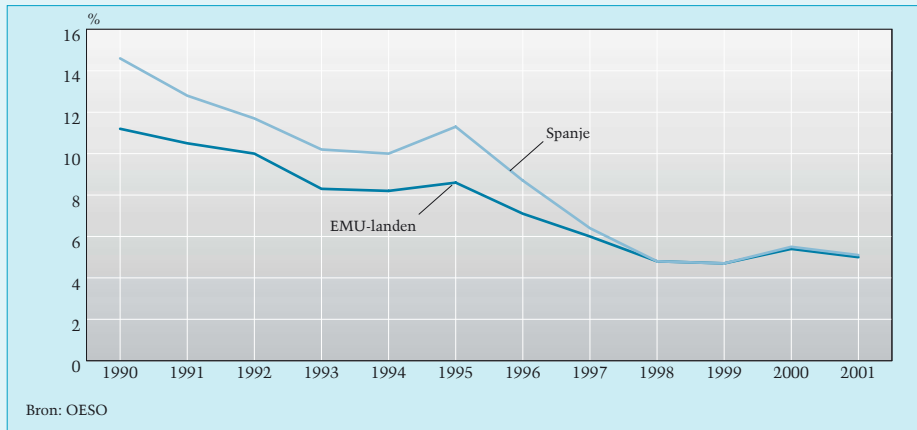
Welvaartsgat

Vanaf 1995 ligt de Spaanse economische groei voortdurend boven het EU-gemiddelde. Dit heeft ertoe geleid dat het welvaartsgat met de EU als totaal aanmerkelijk verminderd is. De Spaanse economische hervormingen om aan de EMU-criteria te voldoen hebben er voor gezorgd dat het overheidssaldo is veranderd van -6,6 procent in 1995 naar rond de nul procent op dit moment. Ook de inflatie en de rentestanden zijn meer in lijn met de overige landen van de Unie.

Uit de recente ontwikkelingen mag geconcludeerd worden dat de toetreding tot de Economische Monetaire Unie en het gevoerde economische beleid om dat te bereiken, Spanje geen windeieren heeft gelegd. De snelstijgende arbeidskosten, gematigde arbeidsproductiviteitsgroei en de beperkte innovativiteit zullen waarschijnlijk een zware wissel trekken op de toekomstige groei van de economie. ◀

Bert Erwich en Ivo Gorissen

Lange rente Spanje en EMU

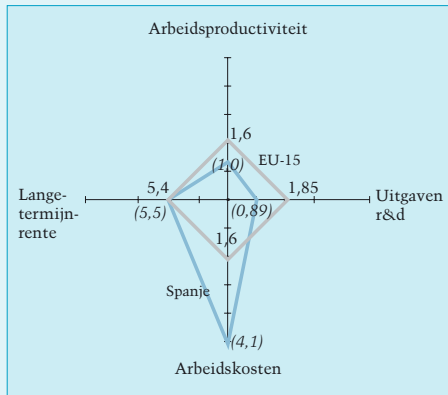
Toelichting

De onderwerpen concurrentie en levensstandaard worden in de figuren bepaald door vier kenmerken, waarvan er twee als positief en twee als negatief gewaardeerd worden. De als positief gewaardeerde kenmerken liggen op de positieve kant van de x- en y-as. Zij geven een gunstig beeld als ze ver van het middelpunt liggen of verder dan het gemiddelde van EU-15 landen. Voor de minder gunstige kenmerken die op de negatieve kant op de x- en y-as liggen geldt het omgekeerde: hoe dichterbij het centrum, hoe gunstiger.

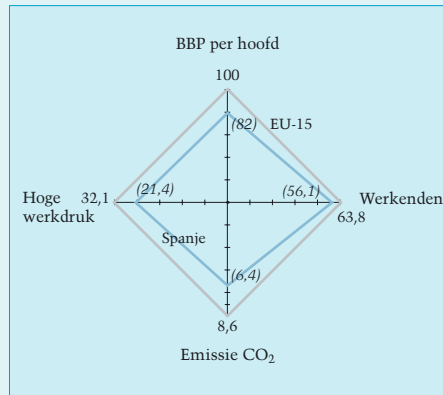
De Spaanse concurrentiepositie wordt gekenmerkt door een minder gunstige arbeidsproductiviteit. Een ander minder gunstig aspect zijn de relatief hoge arbeidskosten. De r&d-uitgaven zijn geringer dan het EU-gemiddelde, de langetermijnrente is hieraan nagenoeg gelijk.

De kenmerken voor de levensstandaard vallen alle binnen die van de EU. Voor het bruto binnenlands product per hoofd en het aandeel werkenden is dit minder gunstig, de CO₂-emissie is echter geringer dan gemiddeld in de EU, de werkdruk is lager.

Concurrentie, 2000

Levensstandaard, 2000

Indicatoren

			Bel	Den	Dui	Gri	Spa	Fra	Ier	Ita	Lux	Ned	Oos	Por	Fin	Zwe	VK	EU-15
Bevolking																		
65 jaar of ouder	1999	% 20-59 jaar	40,0	34,7	39,8	41,7	38,2	37,9	28,3	41,6	33,7	31,3	34,8	36,9	35,2	41,2	37,7	38,6
Jonger dan 20 jaar	1999	% 20-59 jaar	43,6	41,7	38,1	40,6	39,5	47,7	58,9	35,4	43,0	42,3	40,2	42,9	44,7	45,3	46,8	41,7
Sterfte hart- en vaatziekten	1997	% doodsoorzaken	34,9	34,1	44,7	48,6	35,7	28,6	43,3	40,0	39,2	35,5	50,1	38,5	43,2	45,0	39,6	40,0
Levensverwachting gezonde jaren	1999		71,7	69,3	70,5	72,5	72,8	73,1	69,6	72,7	71,1	72,0	71,6	69,3	70,5	73,0	71,7	71,4
Economie																		
BBP-groei	2000	% mutatie	4,0	3,0	3,0	4,1	4,1	3,6	11,5	2,9	7,5	3,5	3,0	3,4	5,6	3,6	3,0	3,4
Overheidssaldo	2000	% BBP	0,0	2,5	1,2	-0,8	-0,3	-1,3	4,5	-0,6	5,8	2,2	-1,7	-1,5	7,0	3,7	4,0	1,0
Inflatie	2000	% mutatie	2,7	2,7	2,1	2,9	3,5	1,8	5,3	2,6	3,8	2,3	2,0	2,8	3,0	1,3	0,8	2,1
Geregistreerde werkloosheid	2000	% beroepsbevolking	6,9	4,4	7,9	.	14,0	9,3	4,2	10,4	2,4	2,8	3,7	4,1	9,7	5,9	5,3	8,1
Concurrentie																		
Arbeidskosten	2000	% mutatie	0,9	1,8	0,0	3,5	4,1	1,1	2,1	1,5	2,1	2,9	0,2	4,9	0,2	2,0	2,7	1,6
Langetermijnrente	2000	%	5,6	5,7	5,3	6,1	5,5	5,4	5,5	5,6	5,5	5,4	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3	5,4
Arbeidsproductiviteit	2000	% mutatie	2,4	2,2	1,3	4,4	1,0	1,5	6,5	1,1	1,8	1,1	1,6	1,8	3,6	1,5	2,0	1,6
Uitgaven R&D	1999	% BBP	1,98	2,00	2,44	0,51	0,89	2,17	1,39	1,04	.	2,02	1,80	0,77	3,19	3,80	1,87	1,85
Levensstandaard																		
BBP per hoofd	2000	EU-15 = 100	107	121	106	69	83	100	118	102	195	115	111	73	103	102	102	100
Emissie CO ₂	1997	ton per hoofd	12,1	11,8	10,8	7,7	6,4	6,2	10,4	7,4	21,4	11,8	7,9	5,2	12,5	6,0	9,4	8,6
Hoge werkdruk	2000	% werknemers	26,1	26,8	33	38	21,4	26,1	25,3	29,4	28,3	42,5	31,4	28,6	38,7	46,4	30,4	32,1
Werkenden	2000	% bevolking 15-64 jaar	60,9	76,4	66,3	55,9	57,4	61,1	64,5	53,9	62,7	72,9	67,9	68,1	67,0	74,2	72,4	63,8